

CAFARNAÚM

Haur errefuxiatu baten erretratu mingarria, mundura ekartzeagatik gurasoak auzitara eramaten dituen: pornomiseria ala zaplazteko bisuala?

Egilea: Rosabel Argote

CAFARNAÚM

CINEMA TICKET

ZUZENDARIA

Nadine Labaki

AKTOREAK

Zain Al Rafeea, Yordanos Shiferaw, Boluwatife Treasure Bankole, Kawthar Al Haddad, Fadi Kamel Youssef, Cedra Izam, Alaa Chouchnieh, Nour el Hussein, Elias Khoury, Nadine Labaki

SARIAK

2018an ingelesez besteko film onenaren Oscar sarirako hautatua, Canneseko Epaimahaia Saria Donostiako Zinemaldiko ikusleen Saria eta beste hainbeste; guztira 23 sari eskuratu ditu.

CAFARNAÚM

HERRIALDEA, URTEA

Libano
2018

ETIKETAK

#Drama #Errefuxiatuak
#Pobrezia #Haurtzaroa

SINOPSISIA

Beiruteko (Libanoko) kaleetan bizi den 12 urteko haurra da Zain. Asmamena da bere inguruko etsaiengandik eta bere gurasoengandik babesteko duen arma nagusia. Badaki inork ez dituela bere eskubideak kontuan hartzen, eta oso ezohikoa den zerbait egitea erabakiko du: nazioarteko auzitegi batera jotzea eta bere gurasoak salatzea. Epailak galdetzen dionean gurasoei zer leporatzen dien,

Zainen erantzuna zuzena bezain harrigarria izango da: "Bizia eman izana". Bien bitartean, bere ihesaldian, egoera irregularrean dagoen etorkin batek hartuko du Zain; hark babesa emango dio Zaini, eta haren haurtxoa, Jonas, bere zaintzapean utziko du. Zainek eta Jonasek kalean biziraungo dute, harik eta gehiago ezin duten arte.

TRAILERRA > www.elespectadorimaginario.com/cafarnaum/

PODCAST-A > vecines.cear-euskadi.org

BiZINETza KRITIKA

Cafarnaum istorio lazgarria da. Jasan dezaketenaren mugara eramaten ditu ikusleak. Batzuetan, jasanezina da pertsonaia nagusiarekiko identifikazio enpatikoan sentitzen den mina. Are gehiago, Zain, errealtatean, existitzen dela jakiten dugun unean: bere benetako izena Zain Al Rafeea da, eta 2013an bere familiarekin Libanon instalatu zen errefuxiatu siriarra da. 10 urte zituenetik kargatzaile lanetan ari zen supermerkatu batean, eta orduan aurkitu zuen, 2016an, zinema zuzendariak, kalean, filmerako casting bat egiten ari zenean.

Izan ere, Labakik istorioa Libanon zentratzen duen arren, filmak ez du testuinguru zehatzik bilatzen Beiruten kalean bizi den haur babesgabe baten dramari buruz. Kontrara, Labakik “cafarnaúm” terminoa aukeratu zuen filmaren izenbururako hitz horrek kaosa esan nahi duelako, eta bikain deskribatzen duelako munduko kale askotan egunero bizi den egoera. Zentzu horretan, Labakiren salaketa asmoa Libanoko kausetik harago doa; izan ere, haur honen bizitza Brasilgo edo Angolako edozein hiritara eraman daitekeen egoera gisa irudikatzen du.

Planteamendu ireki hori gorabehera, filmak Libanori dagozkion bi gai jorratzen ditu, eta Zainek bizi dituen ezbeharretako batzuk azaltzen ditu horrela:

- Umea libanoarra da filmean, baina jaio ondoren ez dute erregistratzen, eta hori nahiko ohikoa da Libanoko auzo pobreenetan; guraso askok ez dituzte inoiz beren seme-alabak erregistratzen. Zainen gurasoek argudiatzen dute jaiotza-tasa ordaintzeko dirurik ez dutela, baina arrazoi nagusia honakoa izan ohi da: aita libanoarra izateko eskakizuna, eta aitak —eta ez amak— izapidetu behar izatea jaiotza-egunetik urtebete pasatu baino lehen. Horren ondorioa agiririk gabeko haurrak dira, euren herrialdean bertan “paperik gabeak” direnak.
- Zainek etxetik ihes egiten duenean Rahil gazte etiopiarrek hartzen du. Rahilen pertsonaiak ahotsa eman nahi dio legez kanpoko beste kolektibo bati: bertako enplegatzaileengandik ihes egiten duten etorkinak, zeintzuen bizileku-eskubidea enplegatzaileari lotuta dagoen (atzerriko langileak babesteko tokiko sistemaren arabera, Kafala izenekoa, eta beste herrialde arabiar askotan erabiltzen dena). Hortaz, enplegatzailearekiko harremana alde bakarrez hausten badute, herrialdean egoteko eskubidea galtzen dute.

VeCINEs

Letra larriz idatzitako drama bat

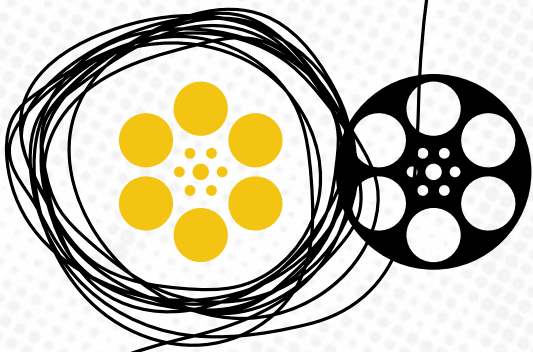
- kaleko haurrei buruzkoa,
- biziraupenari buruzkoa.

Gizadiaren erretratuak, ikusi eta barruan geratzen zaiguna. Ahaztezina.

Libanoko errefuxiatu siriarren drama irudikatzeari dagokionez, gaia oso presente dago filmean, kalean bizirauteko objektu txikiak saltzen dituen neskato siriarr baten pertsonaiaren bitartez. Gaur egun, kalkulatu da Libanon 1,5 milioi siriarr baino gehiago bizi direla, nahiz eta erregistratutakoak ez diren milioi batera iristen. Horrek esan nahi du gutxienez milioi erdi sistematik kanpo bizi direla, dokumentazio ofizialik gabe. Libanoko gobernuak errefuxiatu estatusa ukatzen die, eta estigma sozial bikoitza pairatzen dute: pobrezia-egoerak eragindakoa, eta Libanoko jendartearen sektore batzuetan uste dutelako herrialdearen egonkortasunaren aurkako mehatxua direla.

Miseria egoeran dauden haurrak protagonista dituen film baten bidez hori salatu izanagatik “pornomiseria” egitea leporatu diote filmari, baita adin txikikoen pobreziaz atsegin hartzea ere, eta publikoa bultzatzea emozionalki onar dezakeenaren atalasetik harago. Hala ere, goian aipatutako datuak ikusita, agian Labakis gehiago beharko genituzke milaka emakume, gizon eta haur errefuxiatu horien benetako mina sentitzeko, Libanon eta munduko beste herrialde pobretu horietakoak; izan ere, herrialde horiek dira, benetan, nazioarteko babesa behar duten pertsonak hartzeko pisuari eusten diotenak. Hala, 2019an, errefuxiatuak hartu zituzten munduko lau herrialde nagusiak hauek izan ziren: Turkia (3,6 milioi), Kolonbia (1,8 milioi), Pakistan (1,4 milioi) eta Uganda (1,4 milioi). Libano eta Jordania izan ziren, biztanleria osoarekin alderatuta, errefuxiatu proportzio handiena hartu zuten herrialdeak. Espainiako Estatuan, 2019an, guztira 118.264 asilo-eskaera aurkeztu ziren. Zifrek berez hitz egiten dute, nahiz eta ez duten sortzen Zainen istorioak eragiten duen amorru eta haserre sentsazio bera.

БИРБОЫНАКЕТА

ERREPARATU BEHARREKO ESZENAK, ELKARRIZKETAK ETA XEHETASUNAK, TEKNIKOAK ZEIN ARGUMENTUARI BURUZKOAK

II MUNDU HONETAN BIZI NAHI EZ IZATEAREN ETSIPENA

Ume batek bere gurasoak auzitara eramateko aukera izan beharko luke, mundura ekarri izanagatik? Zer deritzozu?

II LAGUNTZA HUMANITARIOA, SOILIK SIRIARRENTZAT

Eszena batean, Zainek neskato siriarrari galdetzen dio nondik atera duen jaten ari dena; neskatoak erantzuten dio karitatezko erakunde batean eman diotela, baina Zain ezin dela bertara joan, siriarra ez delako. Siriarrari zuzendutako erakunde humanitarioen programetan ez dira sartzen errefuxiatuen egoera ekonomiko antzekoa duten libanoarrak. Libanoko Estatuak ez badu betetzen Nazio Batuen Haurren Eskubideen Konbentzioa, nola konpondu arazo hau?

II PAPERIK GABE BIZITZEA

Filmaren argumentua sinesgaitza izan daiteke: haur batek bere gurasoak auzitara eramaten ditu, mundura ekarri izanagatik. Hala ere, hasierako premisa horretatik abiatuta, Nadine Labaki zuzendariak garatzen duen istorioa bideratuta dago estatuarentzat ikusezinak diren pertsona guztien bizi-baldintzak salatzen, dokumentazio ofizialik ez izateagatik legez kanpoko egoeran bizirauten dutenen egoera, Zain protagonistarena kasu. Zuzendariak hala azaltzen du hainbat elkarrizketetan: "Paperik gabe, ez duzu ezertarako eskubiderik". Imajinatzen al duzu paperik gabe bizitzea?

BiZiNetZA

PATIOA

Zine-forumetan eta topaketetan erabiltzeko
EZTABAIDA ETA DINAMIZAZIORAKO beste galderak

NOLA ETA NORK ERRETRATATU DEZAKE MISERIA?

- *Cafarnaum* filmak, esan bezala, sari ugari jaso dituen arren, oso kritikatu izan da “pornomiseriaren” adibidetzat jo dutenen artean. Kontuan izan behar da “pornomiseria” terminoa 1970eko hamarkadan sortu zela zinema mota jakin bat kritikatzeko; hain zuzen ere, pobrezia eta drogen mundua zuzenean bizi gabe, miseriaren exhibizionismo hutsa eginez, zenbait zuzendarik Kolonbian egiten zuten zinema izendatzeko baliatzen zen terminoa. Egia da zinemaren historian film pila daudela haurrak protagonista dituztenak, eta kaleak dauden haurren babesgabetasuna eta gogortasuna islatzen dutenak; Chaplinen *El chico* filmetik hasita, Victor Gaviriaren *La vendedora de rosas* filmera. Zentzu horretan, Zainen biziraupenaren istorioa Beiruteko kaleetan, kamera geldoan eta edulkoratzailerik gabe kontatua, beste edozein hiritako beste edozein umerena izan liteke. Irudi horiek interpelatzen gaituzten eta salaketa gisa ulertzen ditugun ala ez, ikusleak erabaki behar du.
- Beste konu bat da nork salatzen duen. BiZinetza Katalogoan dagoen beste film batean (*Los Miserables*), Ladj Ly zuzendariak behin eta berriz esaten du bera kaleko mutikoa izan dela, eta bere filmean kontatzen duena bizi izan duela. Beste zuzendari batek baino gaitasun handiagoa dauka berak, gazteek Montfermeilen, Paris ekialdeko auzo batean, poliziarekin dituzten arazoak kontatzeko? Nadine Labakik Zainen istorioa kontatzeko duen zilegitasuna eta gaitasuna handiagoak izango liratezke, Labaki bera Libanoko kaleko haurra izan balitz?

